

11. Харрисон А., Ван Хоук Р. Управление логистикой: разработка стратегий логистических операций / А. Харрисон, Р. Ван Хоук; [пер. с англ.]. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. – 368 с.
12. Kempny D. Logistyczna obsluga klienta / D. Kempny. – Warszawa: PWE, 2001. – 285 s.
13. Фещур Р. В. Статистика: [навч. посібн] / Р. В. Фещур, А. Ф. Барвінський, В. П. Кічор. – Львів: «Інтелект-Захід», 2006. – 256 с.

Скрыньковский Р.Н.

Львовский университет бизнеса и права

ДИАГНОСТИКА ЛОГИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

Аннотация

В научной статье уточнено сущность категорий «диагностика логистической деятельности предприятия» и «система диагностики логистической деятельности предприятия». Представлена система диагностики логистической деятельности предприятия. Установлено, что ключевыми бизнес-индикаторами системы диагностики логистической деятельности предприятия являются такие группы показателей: показатели эффективности; показатели производительности; показатели гибкости и надежности; показатели соответствия логистической правилу; показатели рыночных возможностей.

Ключевые слова: логистическая деятельность, предприятие, система диагностики, бизнес-индикаторы, метод.

Skrynkovsky R.M.

Lviv University of Business and Law

DIAGNOSIS OF THE COMPANY LOGISTICS ACTIVITIES: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS

Summary

In the scientific article essence of categories is specified «diagnostics of logistic enterprise activity» and «diagnostics system of enterprise logistic activity». The diagnostics of enterprise logistic activity. It is set that the key business-indicators of diagnostics system of enterprise logistic activity are such groups of indexes: indexes of efficiency; indexes of the productivity; indexes of flexibility and reliability; indexes of accordance to the logistic rule; indexes of market possibilities.

Keywords: logistic activity, enterprise, system of diagnostics, business-indicators, method.

УДК 657.6:004:657.446

ОЦІНКА МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ У СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Софіюк О.Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Досліджено методику проведення і організацію аудиту діяльності страхової компанії за допомогою комп'ютерних інформаційних систем. Виділено особливості проведення аудиту страховиків. Визначено вплив комп'ютерних інформаційних систем на аудиторську перевірку. Розглянуті переваги використання програмних продуктів у процесі аудиту страхових компаній.

Ключові слова: аудит, комп'ютерні технології, інформаційні системи, страховик, методика аудиту.

Постановка проблеми. На сучасному етапі ринкових відносин, коли економічна та політична ситуація в країні є нестабільною, для керівника будь-якого підприємства, в тому числі будь-якого страхової компанії, надзвичайно важливе значення має наявна достовірна інформація про його фактичний фінансовий стан. Отримати таку інформацію страховик може шляхом проведення на підприємстві незалежної форми контролю – аудиту. В умовах міжнародної співпраці наявність підтвердженої аудиторським висновком фінансової звітності є необхідною умовою.

Розвиток суспільства за останній період характеризується такими стадіями науково-технічного

прогресу, як комп'ютеризація та інформатизація. Нові комп'ютерні технології в аудиті сприятимуть удосконаленню проведення аудиту та науковому обґрунтуванню його висновків. Це зумовлює актуальність дослідження напрямків удосконалення процесу аудиту у страхових компаніях із застосуванням комп'ютерних технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методологічні та практичні засади удосконалення процесу аудиту у страхових компаніях із застосуванням комп'ютерних технологій висвітлені у працях таких вітчизняних та зарубіжних науковців та практиків: С.В. Івахненко, В.І. Подоль-

ського, Т.Л. Кельдера, Н.М. Шмиголь, Ю.В. Дьякова, О.В. Бондаренка, О.А. Зоріної, Н.А. Канцедала, О.Г. Пономаренка, Дж. Джестона та інших.

Метою статті є дослідження основних напрямів удосконалення методики та організації аудиту діяльності страхових компаній за допомогою комп'ютерних інформаційних систем, виділення особливостей проведення аудиту страховиків, розроблення шляхів використання програмних продуктів у процесі аудиту страхових компаній.

Основний матеріал дослідження. Діяльність страхових компаній складна і дуже індивідуальна. Проте, для багатьох з них підвищення ефективності діяльності безпосередньо пов'язане з збільшенням збору премій, зниженням збитковості, скороченням витрат на ведення справ і зростанням прибутковості інвестицій. Для досягнення всього перерахованого необхідний постійний моніторинг та контроль ключових показників діяльності страховиків, який не можливо здійснювати без впровадження і використання сучасних інформаційних технологій (ІТ). Здатність страхової компанії своєчасно обробляти і аналізувати великі об'єми інформації безпосередньо залежить від рівня автоматизації її діяльності [3, с. 390].

Досить швидкий розвиток електронно-обчислювальної техніки і технологій має значний вплив на ефективність аудиту і вдосконалення його методів. З'явилась можливість не тільки розрахунку, але й перевірки показників ділової активності, фінансової стійкості короткострокової і довготермінової перспективи, ліквідності і платоспроможності, оцінки рентабельності активів та капіталу. Необхідно зауважити, що облікові системи, які застосовують у комп'ютерному середовищі, сприяють проведенню аудиторських перевірок із використанням їх у комп'ютерній мережі клієнтів. [1, с. 292]

Аудиторська перевірка – система засобів перевірки документів інформаційної системи, облікових записів, статистичних матеріалів, а також контроль за достовірністю виконання необхідних процедур. Аудиторська перевірка складається з таких етапів – підготовка до проведення аудиту,

оцінка облікових систем і систем внутрішнього аудиту, планування аудиторської перевірки, проведення власної перевірки, складання аудиторського висновку (рис. 1) [7, с. 267].

Загальні цілі та обсяг аудиту не змінюються, якщо аудит проводиться у середовищі комп'ютерних інформаційних технологій (ІТ). Проте застосування аудиторських процедур може вимагати від аудитора розгляду прийомів, відомих як «Комп'ютеризовані методи аудиту» (КМА), за яких комп'ютер використовується як засіб аудиту. КМА можуть поліпшити ефективність різних аудиторських процедур: тестів операцій і сальдо, аналітичних процедур, програм вибірки, повторного проведення обчислень тощо.

КМА можуть складатися з пакета програм, програм спеціального призначення, програм-утиліт чи програм управління системою. Незалежно від походження програм перед їх використанням аудитор обгрунтовує їх відповідність та придатність для цілей аудиту [6, с. 79].

На рисунку 2 зображена структура програмного забезпечення аудиторської діяльності.

Використовуючи КМА, аудитор може потребувати допомоги працівників суб'єкта господарювання, які володіють поглибленими знаннями щодо інсталяції програмних продуктів. За цих умов аудиторам необхідно упевнитися, чи не впливають працівники підприємства невідповідним чином на результати КМА.

Враховуючи специфіку аудиторської діяльності, вимоги до аудиторського програмного забезпечення можуть бути такими:

1. Наявність розвинених засобів контролю операцій. Контроль може здійснюватися не тільки у момент оформлення документа або проводки, як це прийнято в бухгалтерських програмах, а й тоді, коли в цьому виникає потреба.

2. Гнучкість. Оскільки аудиторам доводиться працювати з різними підприємствами, і у кожного з них свої облікова політика, форми звітності й навіть план рахунків, то програма повинна мати змогу швидко переналагоджуватися на специфіку страхової компанії, торгового дому, бюджетної організації, виробничої компанії. У комп'ютерних аудиторських системах повинні враховуватися як загальні вимоги і стандарти аудиту, так і особливості обліку фірм-клієнтів.

3. Ергономічність. Це означає наявність засобів для зручного введення великих обсягів інформації, оперативного і простого формування звітів. Іншими словами, програма має бути розрахована не на програміста або оператора, а на аудитора, знання якого в галузі комп'ютерної техніки можуть бути обмежені.

4. Зв'язок нарівні баз даних з бухгалтерськими програмами. Необхідні додаткові засоби для введення і виведення даних, представлених у різних форматах.

Крім основних вимог, аудиторському програмному забезпеченню (як і будь-яким іншим прикладним програмам) мають бути притаманні простота освоєння, швидкодія, професійна оперативна підтримка з боку розробників [1, с. 299].

Ринок аудиторського програмного забезпечення досить інтенсивно розвивається. У світовій практиці в аудиторській консультативній діяльності використовують системи підтримки прийняття рішень при наданні послуг з діагностики бізнесу, приватизації,

Рис. 1. Етапи проведення аудиторської перевірки у страховій компанії

Джерело: розроблено автором на основі даних [7, с. 268]

дослідження ринків, оцінки бізнесу тощо, а також експертні системи за моніторингу діяльності клієнтів, підготовки фінансової звітності. [6, с. 79]

Рис. 2. Структура програмного забезпечення аудиторської діяльності

Джерело: розроблено автором на основі даних [1, с. 296]

На сьогодні аудиторські фірми розробили і використовують спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності з застосуванням внутрішньофірмових стандартів. Наприклад:

- Компанія KPMG використовує програму Vector 6;

- PricewaterhouseCoopers застосовує систему My Client;

- Deloitte & Touche користується спеціальною інформаційною системою Audit System/2 [2].

Структуру і функції програмних аудиторських систем розглянуто на прикладі програми фірми Deloitte & Touche. Система Audit System/2 (AS/2), наприклад, поєднує можливості текстового й табличного редакторів і програми для складання оборотно-сальдової відомості. Вона призначена для полегшення комплексної підготовки робочої документації і звітності та проведення їх консолідації.

Модуль управління документообігом (менеджер документів) забезпечує організацію системи папок, щоб допомогти стежити за масою інформації, її звичайно зберігають в аудиторських файлах, – такою як робочі папери, плани аудиту, аудиторські програми і контрольні таблиці, меморандуми, пробні баланси, фінансові звіти, контактні бази даних, допомогти керувати цією інформацією й організувати її. Система також спрощує процес обміну інформацією між членами аудиторської групи, дозволяючи їм працювати одночасно з високим ступенем безпеки.

Функції пробного балансу AS/2™ містять багатоврівневу консолідацію звітів і конвертацію іноземних валют, журнал коректувань і можливість готувати відомості, плани аналітичних оглядів і фінансові звіти. Тісна інтеграція з табличним редактором Excel дає змогу готувати й аналізувати бази пробних балансів. Зручність імпорту дає змогу переносити комп'ютеризований пробний баланс клієнта в електронному вигляді прямо у програму. [1, с. 297]

В Україні ринок аудиторського програмного забезпечення на сьогодні тільки починає розвиватися. Серед спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення, яке представляє собою завершені програмні продукти для продажу, можна назвати лише п'ять таких продуктів, а саме: програмний продукт «Асистент Аудитора» (розробник фірма «Сервіс-ау-

дит»), програмний продукт «Помощник аудитора» (фірма «Гольдберг-аудит»), програмний продукт «Abacus Professional», програмний комплекс «Експрес-Аудит: ПРОФ» та програмний продукт «IT Audit: Аудитор» (КСБ «Мастер-Софт») [4, с. 28].

Широке застосування комп'ютерів при проведенні аудиту дозволяє концентрувати роботу на ділянках обліку з підвищеною імовірністю присутності перекручень. Відповідно до цього виникає необхідність розробки програмного забезпечення, що містило б у якості одного з основних компонентів частину інформаційної бази комп'ютерної системи клієнта та яке б поєднувало задачі аналізу системи обліку і контролю, оцінки внутрішньогосподарського, контрольного, додаткового ризику, обчислення на їхній основі ризику не виявлення і планування на його основі обсягу вибірки облікових даних у єдиний програмний комплекс [2].

Система «Асистент аудитора» фірми «Сервіс-аудит» є професійною інформаційно-довідковою системою. Вона призначена для аудиторських фірм, приватних аудиторів, а також фірм і підприємств, що прагнуть підвищити ефективність роботи служб внутрішнього аудиту і фінансово-економічних служб. «Асистент аудитора» дає змогу здійснювати пошук необхідних матеріалів різними методами, що реалізовані у ній (тематичний пошук, контекстний пошук, пошук за найменуванням, видом і типом документа тощо). Система «Асистент аудитора» також дає змогу систематизувати виконання аудиторських процедур, починаючи з попереднього вивчення клієнта і закінчуючи оформленням аудиторського висновку, сформувати ряд робочих документів, необхідних для документування аудиту, що дає змогу здійснювати ефективний контроль якості аудиторських перевірок, а також забезпечити аудитором (бухгалтера, економіста) довідковим матеріалом з широкого спектра питань бухгалтерського обліку, оподаткування і фінансового аналізу.

Програма «Помощник аудитора», створена російською фірмою «Гольдберг-аудит», є спробою створити аудиторську систему, спрямовану на вирішення завдань аудиту на всіх етапах його здійснення [1, с. 298].

Структурно-автоматизована аудиторська система складається з чотирьох основних блоків, функції яких відповідають чотирьом етапам проведення аудиту – підготовчий етап, етап планування, процедури аудиту, заключний етап.

Іншою подібною програмою є також російська Abacus Professional, яка охоплює практично всі стадії проведення аудиторської перевірки [1, с. 298]. При першому знайомстві з клієнтом аудитор за допомогою програми може провести експрес-аудит бухгалтерської звітності. Для спрощення цієї процедури у програмі реалізована можливість введення даних з інших бухгалтерських програм у форматах СУБД (Система управління базами даних) Vtrieve, Clarion, Clipper, Foxpro тощо. Використання цих прийомів допомагає оперативно знайти ділянки обліку клієнта, де можливий ризик виникнення помилок, й ухвалити рішення про проведення або не проведення аудиторської перевірки. Під помилкою, яку виявляє комп'ютер, розуміють не тільки математичне, а й логічне не стикування.

Ще одним прикладом є програмно-апаратний комплекс «ЕкспресАудит: ПРОФ», призначений для вирішення повного циклу завдань з проведення аудиторської перевірки фінансово-господарської діяльності комерційного підприємства та організації від етапу підготовки і планування аудиту до етапу формування аудиторського висновку.

Для успішного вирішення завдань аудиторсько-го контролю необхідно не тільки приділяти увагу середовищу електронно-обчислювальної діагностики, але й розробляти власні програми, щоб підвищити рівень та забезпечити якість аудиторської перевірки достовірності фінансової звітності страхових компаній.

У застосуванні комп'ютерного та програмного забезпечення під час аудиту страховиків існує низка переваг:

1. Комп'ютерні технології обробки інформації в аудиторському процесі сприяють удосконаленню інтелектуалізації аудиту та науковому обґрунтуванню його висновків.

2. Програмне забезпечення контролю складається з ряду комп'ютерних програм, які аудитор використовує як частину процедур перевірки, що обробляють контрольні тести системи обліку.

3. Програмним забезпеченням аудитора при аудиторській перевірці є: програми бухгалтерського обліку, юридична база даних, програми аналізу діяльності підприємства, довідники різних ставок податків, курсів валют програми складання звітності та інші свідчення.

4. Обчислювальна техніка процесу аудиту дає змогу скоротити терміни перевірки і дає нову можливість чіткої організації і методики його проведення.

Висновки та пропозиції. За допомогою програмних засобів аудитор має змогу здійснити тестування розрахунків, роботи перерахунків і зіставляти отримані результати з нормативними даними, встановити відхилення, з'ясувати їх причини і запропонувати заходи з метою поліпшення облікової та аналітичної роботи, одержати управлінські рішення.

У даній статті здійснено аналіз ринку аудиторського програмного забезпечення. Зокрема, розглянуто структуру та функції системи Audit System/2 фірми Deloitte & Touche, спеціалізовані аудиторські програми, які використовуються на українському ринку. Також, виокремлено переваги застосування комп'ютерного та програмного забезпечення під час аудиту страховиків. Запропоновано вимоги до аудиторського програмного забезпечення: наявність розвинених засобів контролю операцій, гнучкість, ергономічність, зв'язок на рівні баз даних з бухгалтерськими програмами. Крім основних вимог, аудиторському програмному забезпеченню, пропонуються такі характеристики: простота освоєння, швидкодія, професійна оперативна підтримка з боку розробників. Це дасть змогу швидко, зручно та якісно здійснювати аудиторську перевірку на підприємствах, зокрема, у страхових компаніях.

Список літератури:

1. Бондаренко О. В. Вдосконалення методики проведення аудиту страховика із застосуванням комп'ютерних технологій [Текст] / О. В. Бондаренко // Національний лісотехнічний університет України. Збірник науково-технічних праць – Науковий вісник 2007 р. – Вип. 17.8. – С. 290-301.
2. Гуцаленко У. О. Комп'ютерний аудит в системі внутрішньо- господарського контролю / У. О. Гуцаленко // Інноваційна економіка – 2013 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.vsaau.org/getfile/2114.pdf>
3. Джестон Дж. Управление бизнес-процессами. Практическое руководство по успешной реализации проектов / Дж. Джестон, Й. Нелис – СПб: Символ-Плюс, 2008. – 456 с.
4. Зоріна О. А. Автоматизація аудиту в Україні: проблеми та перспективи розвитку [Текст] / О. А. Зоріна // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. – 2011 р. – № 2. – С. 25-30.
5. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. – К.: Знання, 2009. – 350 с.
6. Клепікова О. А. Сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством / О. А. Клепікова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету – 2013 р. – Випуск 5. – С. 74-83.
7. Лень В. С. Облік і аудит в страхових організаціях: навч. посібник / В. С. Лень // – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 408 с.

Софіюк О.Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ОЦЕНКА МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТА В СТРАХОВЫХ КОМПАНИЯХ С ПРИМЕНЕНИЕМ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация

Исследована методика проведения и организация аудита деятельности страховой компании с помощью компьютерных информационных систем. Выделены особенности проведения аудита страховщиков. Определено влияние компьютерных информационных систем на аудиторскую проверку. Рассмотрены преимущества использования программных продуктов в процессе аудита страховых компаний.

Ключевые слова: аудит, компьютерные технологии, информационные системы, страховщик, методика аудита.

Sofiyuk O.G.

Kyiv National Taras Shevchenko University

ASSESSMENT METHOD AUDITS OF INSURANCE COMPANIES USING COMPUTER TECHNOLOGY

Summary

Researched method of organization and audit of the insurance company through a computer information systems. Features bold audit insurers. The influence of computer information systems audit. Considered the benefits of using software in the audit of insurance companies.

Keywords: audit, computer technology, information systems, the insurer, audit methodology.